

DOBER TEK
Slovenija

Nacionalni program o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025

Izbor dobrih, zelo dobrih in odličnih otroških in mladinskih knjig ter izbor strokovne literature na temo hrane in prehrane je pripravljen v okviru **nacionalnega medresorskega projekta Kulturni bazar**, ki že več let skrbi tudi za povezovanje področij kmetijstva, zdravja, kulture, umetnosti in kulturne dediščine ter vzgoje in izobraževanja. V okviru projekta dajemo velik poudarek spodbujanju bralne kulture in prepoznavanju branja kot vrednote – s pričujočim izborom želimo spodbuditi branje in uporabo kakovostnega leposlovja in poučne literature pri različnih predmetih oziroma na različnih področjih, tudi v okviru **nacionalnega medresorskega projekta Tradicionalni slovenski zajtrk**. S tovrstnimi dejavnostmi vsi skupaj prispevamo tudi k uresničevanju **Nacionalnega programa o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025**.

IZBOR DOBRIH, ZELO DOBRIH IN ODLIČNIH OTROŠKIH IN MLADINSKIH KNJIG NA TEMO HRANE IN PREHRANE

Pripravili: mag. Darja Lavrenčič Vrabec in Ida Mlakar Črnič, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, Mestna knjižnica Ljubljana

V izbor so vključene dobre, zelo dobre in odlične knjige (zlate hruške) od 2016 do vključno 2023, ki jih Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo v svojih *Priročnikih za branje kakovostnih mladinskih knjig* razvršča v postavitvene skupine od igroknjig, slikanic, zgodbic, resničnosti, fantastike ... do poučnih knjig. S seznamom želimo doseči starostno različne skupine bralcev, od otrok v predbralnem obdobju, šolarjev, mladostnikov, do strokovnih delavcev, staršev in mentorjev branja. Več o *Priročnikih za branje kakovostnih mladinskih knjig* in zlatih hruškah, ki jih pripravlja strokovna

skupina¹, najdete na spletnih straneh:
<https://www.mklj.si/pionirska/prirocnik/>
<https://www.mklj.si/pionirska/zlate-hruske/>.

	LEGENDA	BRALNE/STAROSTNE STOPNJE
		A-stopnja (0–3)
	znak za kakovost zlata hruška	B-stopnja (3–6)
	priznanje zlata hruška	1. stopnja (6–9)
		2. stopnja (9–12)
		3. stopnja (12–15)
		4. stopnja (15–18)
		za starše

Mestna občina
Ljubljana

¹ Strokovna skupina v Pionirski – centru za mladinsko književnost in knjižničarstvo, ki pripravlja pregledne sezname in anotacije: (TB) Tina Bilban, (JČ) Jerneja Černilogar, (TJ) Tilka Jamnik, (GK) Gaja Kos, (DLV) Darja Lavrenčič Vrabc, (IMČ) Ida Mlakar Črnič, (PP) Petra Potočnik, (ZSV) Zarika Snoj Verbovšek, (KS) Katja Stergar, (VZ) Vojko Zadavec, Pionirska. Anotacije za knjige, izdane v letu 2023, prejemnice znaka zlata hruška, bodo izšle jeseni 2024 v Priročniku za branje kakovostnih mladinskih knjig 2024 in bodo naknadno dodane v izbor dobrih, zelo dobrih in odličnih otroških in mladinskih knjig na temo hrane in prehrane v letu 2025.

POUČNE KNJIGE

1. **ANGERER, Tatjana: Od čebelnjaka do medenjaka.** Ilustr. Peter Škerl. Ljubljana: Družina, 1999 (Mavrična knjižnica; 5), 47 str.
1.
2. **ANGERER, Tatjana: Od pšenice do potice.** Ilustr. Peter Škerl. Ljubljana: Družina, 1998 (Mavrična knjižnica; 1), 16 str.
1.
3. **BERNER, Rotraut Susanne; Cramm, Dagmar von: Velika kuharska knjiga za otroke: z recepti za vse letne čase.** Prev. Katja Jenčič. Ilustr. Rotraut Susanne Berner. Kranj: Narava, 2015, 141 str.

1.

Kar nekaj otroških kuharic izide, a redko katero napiše strokovnjakinja za prehrano (učiteljica živilstva, kulinarična novinarka in še kaj) in ilustrira vrhunska ilustratorica. Rezultat takšnega tandema je v skladu s pričakovanji odličen izdelek, ki vsebuje (po branju sodeč) zdrave, okusne in razmeroma preproste recepte, številne zanimive podatke, zanimivosti in namige, skratka male skrivnosti velikih kuharskih mojstrov, na koncu pa še nekaj priročnih informacij o osnovnih sestavinah, merah, kuhinjskih pripomočkih, nekaterih kuharskih veščinah in še nekaj predlogov za »naredi sam«. Vse skupaj zaokrožuje abecedno kazalo, povezujejo pa duhovite ilustracije zagnanih kuharjev, prebivalcev Bučičča, ki si ga je zamislila ilustratorica. Okusno, kot se za kuharsko knjigo spodobi, in gotovo dobra motivacija za mlade kuharje. Edino, kar bi v knjigi brez škode tudi umanjalo, so uvodne pesmi na začetku poglavij, ki so sicer smiselno razdeljena po letnih časih. (GK)

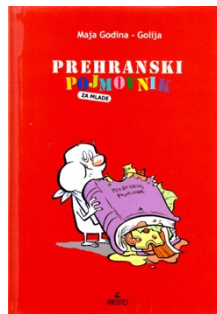
4. **CASPRINI, Katia: Mami, znam kuhati!: kako samostojno pripraviti slastne sladice po metodi Montessori: kuhanje s slikami, brez znanja branja.** Ilustr. Roberta Guidotti. Prev. Maja Jug Hartman. Ljubljana: Hart, 2021, 61 str.
B, 1.

5. **CASPRINI, Katia:** Mami, znam kuhati!. Za piknike in prigrizke: recepti za samostojno pripravo okusnih jedi po metodi Montessori. Ilustr. Roberta Guidotti. Prev. Maja Jug Hartman. Ljubljana: Hart, 2023, 63 str. B, 1.
6. **GABRIČ, Jerneja: Njami: kuharica za naše male sončke: zdravi, enostavni, hitri in zabavni recepti.** Ilustr. Jerneja Gabrič. Fotogr. Jerneja Gabrič. Ljubljana: Buča, 2014 (Branje na recept), 109 str. 1.
7. **GODINA Golija, Maja: Prehranski pojmovnik za mlade.** Ilustr. Izar Lunaček. Maribor: Aristej, 2006 (Pojmovniki; 5), 128 str.

3.

Prehranski pojmovnik je peti iz privlačno zasnovane zbirke pojmovnikov, ki so se doslej lotili gledališča, logike, etike in filma. Njegova avtorica, sicer etnologinja, se v knjigi priljudno v devetih poglavjih loti prehranjevalnih praks, kot so se pojavljale v različnih zgodovinskih, kulturnih in družbenih okoljih, s poudarkom na slovenskem prostoru. Pri tem ponuja odgovore na številna zanimiva vprašanja, ki se bralcem nemara še nikoli niso zastavila: kdaj smo Slovenci dobili prvo kuharsko knjigo, koliko McDonald'sovih restavracij je na zemeljski obli, kdaj so izumili sladoled itd. K pestrosti pojmovnika nedvomno precej prispevajo tudi duhovite ilustracije striparja Izarja Lunačka ter številne zgovorne fotografije in reprodukcije umetniških slik na temo hrane, pijače in prehranjevalnih običajev. Simpatičen in priročen dodatek so tudi recepti na koncu poglavij, ki utegnejo bralce premamiti, da bodo preizkusili svoje kuharske veščine. Prehranski pojmovnik je zanimiva in poučna knjiga, niti ne samo za mlade, ampak za vse, ki jih zanima strnjen pogled na prehrano kot kulturno dobrino, torej pogled etnologinje, ki zmore gledati onkraj kaloričnih vrednosti živil. (Pionirska)

8. **JEM zdravo, živim zdravo!: Škrobkov priručnik zdrave prehrane: za starše, babice, dedke, otroke.** Ilustr. Chiara Jasna Sepin. Zamisel Peter Ferluga. Sprem. besedilo Marina Trevisan. Sprem. besedilo Mojca Cepuš. Trst: ZTT = EST, 2012, 53 str.

- 2.
9. **KOVAČ, Polonca: Zelišča male čarovnice.** Ilustr. Ančka Gošnik Godec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009 (Velike slikanice), 75 str.
1.
10. **KRINGS, Antoon: Kuhajmo z Drobižki.** Prev. Polonca Kovač. Ilustr. Antoon Krings. Spr. beseda Chantal Thomas, Bine Volčič. Recepti Alain Passard. Radovljica: Didakta, 2014, 57 str.
1.
11. **MALERBA, Giulia: Atlas hrane po svetu: spoznajte vse slastne jedi tega sveta.** Besedilo Giulia Malerba in ilustr. Febe Sillani. Prev. Teja Bivic. Tržič: Učila International, 2018, 71 str.
1.
12. **PARI, Iveta: Povej mi več o hrani.** Ilustr. Michaela Bergmannová. Prev. Mojca Žnidaršič. Jezero: Morfemplus, 2016, 47 str.
1.
13. **PASTIRICA žgance kuha: 12 ljudskih pesmi in slastnih receptov.** Ilustr. Zvonko Čoh. Izbr. in ured. Metka Pušenjak. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022, 27 str.
1.
14. **PAVLIČ, Emilija: Mamica, nauči me kuhati.** Fotogr. Neva Volarič Koper: samozal., 2010, 183 str.
za starše.
15. **PETROV, Marica; Mlakar, Vlasta: Krompirjevi vojščaki; in Kulturna zgodovina krompirja.** Ilustr. Adriano Janežič. Jezero: Morfem, 2011, 34 str.
2.
16. **REYES, Riz: Raste.**
Ilustr. Sara Boccaccini Meadows. Prev. Mojca Žnidaršič. Jezero: Morfemplus, 2023, 61 str.
2.
17. **REŠ, Mateja: Kuham!.** Ljubljana: Družina, 2020, 59 str.
2.
18. **SIMON, Francesca: Grozni Gašper. Hrana.** Prev. Ida Sternad. Ilustr. Tony Ross. Tržič: Učila International, 2013 (Grozni leksikon), 107 str.
2.

LEPOSLOVNE KNJIGE

19. **ARNUŠ Pupis, Tina: Na gozdni južini.** Ilustr. Tanja Komadina. Dob: Miš, 2020 (Zbirka Miškolinke), 74 str.

1.

Zbirka zgodbic *Na gozdni južini* je nadaljevanje med Bele vrane uvrščenih zgodbic *Za devetimi drevesi*. Deset svežih dogodivščin nam tako ponovno odškrta vrata v gozdni vsakdan starih znancev, s hudomušno in večkrat kritično obravnavo večnih, a tudi bolj aktualnih, družbenih tem. V *Gozdnem predsedniku*, na primer, medved v svoji predvolilni kampanji živalim z obrobja obljublja vse mogoče, česar potem ne izpolni. V *Divji progasti zveri* pa v gozd pride tigar, tujec, do katerega imajo živali podoben odnos, kot ga ima družba do migrantov. Besedilo bogatijo humor in številne besedne igre, pika na i pa so živahne ilustracije Tanje Komadina, ki ima občutek za detajle. Zgodbe odpirajo vprašanja in vabijo k pogovoru o medčloveških odnosih ter so primerne za branje v nadaljevanjih. (JČ)

20. **BALLERINI, Luigi: Nova slaščičarna Evforbija.** Ilustr. Sara Benecino. Prev. Mateja Gomboc. Celje; Ljubljana: Celjska Mohorjeva družba: Društvo Mohorjeva družba, 2019, 132 str.
21. **BATTUT, Éric: Velika skrivnost.** Prev. Mojca Medvedšek. Ilustr. Éric Battut. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012 (Velike slikanice), 25 str.

A

Miška najde lepo jabolko in se odloči, da ga bo obdržala le zase in da bo to sploh le njena skrivnost. Zato ga zakoplje v zemljo, živali pa jo druga za drugo sprašujejo, kaj je skrila. Miška vsaki odgovori enako: »To je moja skrivnost in je nikomur ne povem.« Medtem pa iz miškine »skrivnosti« – ne da bi to ona opazila – vzklije drobna rastlinica, ki postaja na vsaki strani knjige večja in bolj razkošna. Bralcem pred očmi raste jablana, ki tudi vzcveti in obrodi in miškina »skrivnost« v obliki veliko lepih rdečih jabolk pade na tla. Slastnih jabolk se zdaj lotijo vse živali, miški – in bralcem z njo – pa se razkrije, kaj je velika skrivnost. Slikanica francoskega avtorja je osupljiva, očarljiva in prepričljiva zaradi svoje preprostosti in minimalizma. Besedila skorajda ni kaj več kot le dva ponavljajoča stavka; vendar izzove v bralcu napetost in pričakovanje. Izčiščena ilustracija, podobna »risanki«, pa nam čara in končno pričara pravi čudež. Oboje skupaj je čarovnija, primerna za najmlajše otroke in njihove starše ter druge vzgojitelje, pa tudi za odrasle ljubitelje slikanic. (TJ)

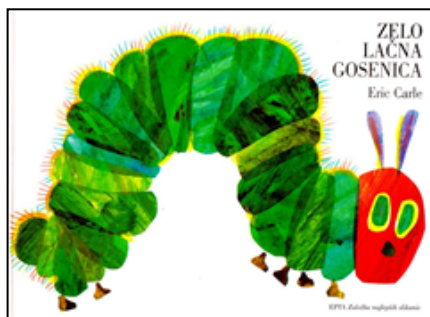

22. **BIND, Julie: Dobri zlobni volk.** Ilustr. Michaël Derullieux. Prev. Mateja Sužnik. Hlebce: Zala, 2016, 26. str.
B
23. **BOUILLER, Claire: Zelenjavni vrt gospoda Volka.** Ilustr. Quentin Gréban. Prev. Metka Bartol. Ljubljana: Hiša knjig, HKZ, 2022, 25 str.
B
24. **BRIGHT, Rachel: Veveričji prepir.** Ilustr. Jim Field. Prev. Milan Dekleva. Jezero: Morfemplus, 2022, 30 str.
B
25. **BROWN-Wood, JaNay: Lanov rastlinjak.** Ilustr. Samara Hardy. Prev. in prir. Mojiceja Bonte. Ljubljana: Epistola, 2022, 30 str.
B
26. **CARLE, Eric: Zelo lačna gosenica.** Prev. Jelena Isak Kres. Ilustr. Eric Carle. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2014 (Velike slikanice), 25 str.

B

V prvotni izdaji je slikanica izšla že leta 1969 v ZDA in prejela številne nagrade ter doživela prevode v štirideset svetovnih jezikov. Prvo izdajo te poučno-leposlovne slikanice smo pri nas dobili leta 1997, izšla je pri založbi Epta in v prevodu Janka Dolinška. Nova izdaja založbe Mladinska knjiga iz leta 2014 je prinesla nov prevod Jelene Isak Kres. Slikanica v kolažni tehniki, ki je avtorjev zaščitni znak, in s preluknjanimi knjižnimi listi, najmanjšim poleg preproste zgodbe prinaša tudi poučne vsebine. Ob slikanici se naučijo šteti, poimenovati dni v tednu, spoznavajo razvojne stopnje iz življenja žuželk, zdravo in nezdravo prehrano, ne nazadnje pa se ob njej srečajo z življenjskim krogom v naravi, v katerega so vključena vsa živa bitja. (IMČ)

27. **CHILD, Lauren: Paradižnika ne bom nikoli niti poskusila: nastopata Čarli in Lola.** Prev. Helena Kraljič. Ilustr. Lauren Child. Jezero: Morfem, 2011, 32 str.
B

28. **CONLON-McKenna, Marita: Pod glogovim drevesom.** Prev. Franjo Jamnik. Dob pri Domžalah: Miš, 2005 (Zbirka Nekoč), 150 str.
2.

29. **COPONS, Jaume: V boj za Nautilus!.** Ilustr. Liliana Fortuny. Prev. Veronika Rot]. - Ljubljana: KUD Sodobnost International, 2019 (Zbirka Arne in pošasti ; 2), 145. str.
2.

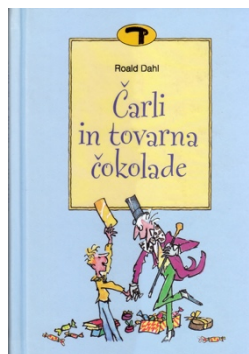
30. **DAHL, Roald: Čarli in tovarna čokolade.** Prev. Milan Dekleva. Ilustr. Quentin Blake. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2014 (Žepnice), 195 str.

2.

Kronološko je to tretja knjiga (l. 1964) zapovrstjo v obsežnem Dahlovem pisateljskem opusu in hkrati prva, ki je postala svetovna uspešnica. Dahlove

knjige so bile še pred pojavom H. Potterja svetovne uspešnice, kljub temu pa ima pisatelj med nekaterimi strokovnjaki status kontroverznega avtorja, čigar knjige imajo škodljiv vpliv na mlade, saj mu očitajo rasizem, vulgarnost, nasilje ... *Čarli* je fantastična pripoved, ki ima svoje nadaljevanje v knjigi *Charlie in veliko stekleno dvigalo*, ki je izšla v slovenskem prevodu le enkrat, omenjena knjiga pa je doživela pri nas kar štiri izdaje. Zgodba siromašnega, odrinjenega, a osebnostno bogatega otroka, ki sicer ni sirota, saj ima ljubečo družino, se zaplete ob obisku Čarlija in drugih izbranih otrok v tovarni čokolade gospoda Wonke. Avtor postavi v ospredje motiv otrok – razvajencev, ki so zaradi svojih grdih navad in slabe vzgoje ne vredni glavne nagrade čudaškega tovarnarja, ki si jo zasluži le najčistejši in najbolj nepokvarjen otrok. Kot v pravljicah je dobro nagrajeno in zlo kaznovano, Čarli in z njim vsa širša družina pa rešena iz nemogočih življenjskih razmer. K še večji priljubljenosti knjige prispeva tudi novejša filmska upodobitev s slavnim igralcem Johnnyjem Deepom v vlogi nenavadnega tovarnarja, ki je dostopna tudi na DVD-ju. (DLV)

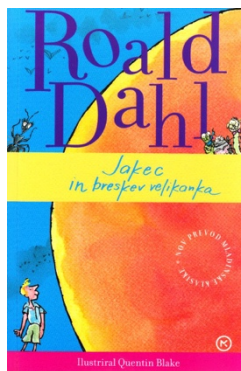
31. **DAHL, Roald: Jakec in breskev velikanka.** Ilustr. Quentin Blake. Prev. Milan Dekleva. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2018 (Zbirka Žepnice / Mladinska knjiga), 206 str.

2.

Slovenski mladi bralci so se s tem delom prvič lahko srečali leta 1997 v prevodu Jureta Potokarja, čeprav je kultni pisatelj to svetovno znano fantastično pripoved objavil že leta 1961. Po njej so posneli tudi animirani film, ki je še dodatno pripomogel, da je zgodba o osirotelem otroku in njegovem nenavadnem potovanju s povečanimi malimi živalmi poznana med mladimi bralci, tudi slovenskimi. Tokratna izdaja, katere želja je, da bi mladinska klasika živela čim dlje, prinaša nov prevod, ki ga je prav tako kot

prvega opravil prevajalski mojster Milan Dekleva, ki se je že podpisal pod več Dahlovih prevodov, kot so *Odvratne rime*, *Čarli in tovarna čokolade* ... Oba prevoda sta ustrezna, duhovita in zvesta izvorniku, v katerem se pripoved prepleta z verzi in recitacijami, le da je v novem morda najti več v celoti poslovenjenih lastnih imen: James Henry Trotter je postal Jakec Henrik Konjar, teta Goba in teta Trlica sta teta Cmok in teta Cvek ... V delu lahko prepoznamo značilne prvine Dahlovega pisanja, kot so: pretiravanje, drzen humor, razburljiva akcija, jezikovna inovativnost, poigravanje s tabuji in njihovo rušenje. Osnova pripovedi je pravljlična struktura, v kateri je osirotel in trpinčen otrok končni zmagovalec, saj s pomočjo fantastične dogodivščine iz krutega preide v lepši svet, nasilneži pa so nazadnje kaznovani. (DLV)

32. **DAVIDSON, Zanna: Bonton za tigre.** Ilustr. Alison Friend. Prev. Ambrož Kvartič. Ljubljana: Grafenauer založba, 2022, 32 str.
1.
33. **DEKLEVA, Milan: A so kremšnite nevarne.** Ilustrir. Zvonko Čoh. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1997 (Zbirka Zavri), 16. str.
1.
34. **Dr. Seuss: Zelena jajca in krača.** Prev. Urša Vogrinc Javoršek. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2018 (Zbirka Velike slikanice), 62 str.

B

V slovenščini smo končno dočakali prevode kulturnega, večkrat nagrajenega ameriškega avtorja Dr. Seussa. Glede na kakovost prevodov je bilo vredno počakati. Urša Vogrinc Javoršek je avtorjeve večplastne šale, ki se vseskozi prepletajo tudi z avtorsko ilustracijo, z izjemnim občutkom prenesla v slovenski jezik, pri tem pa ohranila ritmičnost besedila in prehajanje iz čistega nonsensa v domišljene prebliske glavnih junakov. Prav na tem prehodu se napaja Seussov inovativni humor. Ne nazadnje tudi otroci neprestano prehajajo med (bistroumnim) nesmislom in bistroumnimi domisljicami ter se v Seussovih junakih nemalokrat prepoznajo. Trije izbrani

naslovi omogočajo različno zahtevne vstope v Seussov svet humorja in norih domislic: od najkrajše Lisice Nogavice, ki je hkrati tudi najbolj prežeta z nonsensom, mimo izjemno komičnih Zelenih jajc in krače do epsko zasnovanega Muca Kapuca, ki nas postavi pred etično dilemo: Naj mama izve, kaj vse se je dogajalo, ko je ni bilo doma? (TB)

35. **FINLAY, Lizzie: Strašni čokoladni volk.** Prev. Tisa Zavrtnik Drglin. Ljubljana: Sanje, 2021, (Zbirka Sanjska knjigica), 32. str.

B

36. **GAARDER, Jostein: Lepotica s pomarančami.** Prev. Marija Zlatnar Moe. Ljubljana: Vale-Novak, 2005, 150 str.

3.

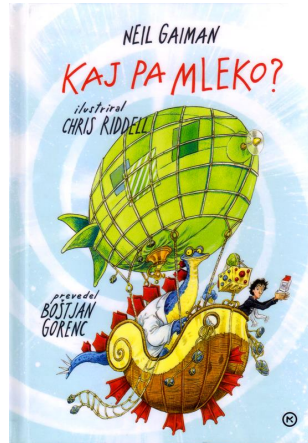
37. **GAIMAN, Neil: Kaj pa mleko?** Ilustr. Chris Riddell. Prev. Boštjan Gorenc. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2014 (Zbirka Pisanice), 149. str.

2.

Neil Gaiman je eden izmed najbolj inovativnih avtorjev za mlade, ki ustvarja v zelo različnih žanrih, končni izdelek pa je vedno navdušujoč. *Kaj pa mleko?* je precej kratko besedilo, primerno že za začetne bralce, obogateno z ilustracijami nagrajevanega Chrisa Riddella. Mama gre na službeno pot in doma zmanjka mleka za zajtrk. Kosmiči s pomarančnim sokom ali vodo niso užitni in oče mora v trgovino. Potem ga ni in ni, vrne pa se z neverjetno zgodbo o potovanju v času, ugrabiteljih v podobi zelenih sluzastih bitij, letenju s stegozavrom in o pogovoru z bogom Žbnkom, približno tako kot vsak otrok, ki zna v hipu ustvariti izgovor z neverjetno zgodbo in divjimi zapleti, ki jih svojim staršem proda kot resnico. Zasukana presoja vsakdana ter vlog otrok in staršev, vpletanje referenc na fantastične zgodbe drugih avtorjev in sočen jezik, kljub preprostejši stavčni strukturi, tudi iz tako kratkega dela naredijo duhovit izdelek, ki morda odrasle še bolj nasmeji kot

otroke. Ponovno tudi opozorilo, da delo ne bi moglo učinkovati tako dobro, če prevoda ne bi opravil izkušen prevajalec, ki pozna avtorjev opus. (KS)

38. **GALLASCH, Carrie: Češnje.** Ilustr. Sara Acton. Prev. Barbara Majcenovič Kline. - Maribor: Skrivnost, 2019, 32 str.
B
39. **HAPPONEN, Kaisa: Muri in borovnica.** Ilustr. Anne Vasko. Prev. Julija Potrč Šavli. Ljubljana: KUD Sodobnost International, 2022, 33 str. (Gugalnica: zbirka najboljših slikanic)
B
40. **HOFMEYR, Dianne: Ime čarobnega drevesa.** Prev. Mateja Črv Sužnik, Miha Sužnik. Ilustr. Piet Grobler. Hlebce: Zala, 2013, 25 str.

B

Južnoafriška pisateljica in njen rojak, slikar in ilustrator, se slovenskim bralcem s prevodom slikanice o čarobnem drevesu predstavljata prvič. Zgodbica je zgrajena po vzorcu številnih afriških živalskih pravljic, v katerih navidez neznatna živalca reši nalogo, česar mogočnejše in drznejše živali pred tem niso bile sposobne. Osrednji problem je značilno afriški: voda in z njo hrana. Ob reševanju tega problema zgodbica izpostavi nekaj afriških značilnosti: brezglavo bežanje zebre, prislovično dober spomin slona, klepetavost opic, nasproti neizprososti pitona in absolutni moči leva. Vse te lastnosti se v odločilnem trenutku izkažejo kot nezadostne pri reševanju lakote in žeje. Edina, ki zmore premagati oviro, je pesem, in to afriška. Neznatna želvica, oborožena z modrostjo svoje prababice, ve, da pesem zmore največ. Izvirna ilustracija zvesto spremlja pripoved, dodaja pa ji plesni ritem, ki se ves čas vije okoli čarobnega drevesa in nikoli ne obmiruje.

Čeprav belca, oba avtorja izžarevata tisto afriško barvitost, ki sta je bila deležna že ob rojstvu. (VZ)

41. **JANSSON, Krister P.: Jan Pančur in pustna gobokalipsa.** Ilustr. Jure Engelsberger. Radovljica: Didakta, 2022, 270 str. - ([Jan Pančur] ; 2)
2.
42. **JANSSON, Krister P.: Jan Pančur in testeninska zarota.** Ilustr. Jure Engelsberger. Radovljica: Didakta, 2022, 270 str. ([Jan Pančur] ; 1)
2.
43. **JOVANOVIĆ, Klarisa M.: Če v juho pade muha.** Ilustr. Štefan Turk. Ljubljana: KUD Sodobnost International, 2022, 55 str.
1., 2.
44. **JOVANOVIĆ, Klarisa M.: Pravljica, pogrni se: za mizo s pravljničnimi junaki.** Ilustr. Štefan Turk. Trst : ZTT = EST; Celovec: Drava, 2021, 124 str.
B
45. **KANDROTIENE, Danguole: Sneženi možje in izginuli nosovi.** Ilustr. Dainius Šukys. Prev. Klemen Pisk. Ljubljana: Hiša knjig, HKZ, 2023, 32 str.
B
46. **KERR, Judith: Tiger, ki je prišel na čaj.** Prev. Neža Božič. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2020, (Zbirka Velike slikanice), 32. str.
B
47. **KERMAUNER, Aksinja: Žiga špaget gre v širni svet.** Ilustr. Zvonko Čoh. Dob pri Domžalah: Miš, 2012 (Tipanka), 21 str.

1.

Tipanka z reliefno ilustracijo je namenjena predvsem slabovidnim in slepim otrokom, obenem pa je tako na besedilni kot na likovni ravni toliko dognana, da je dobrodošla tudi polnočutnim otrokom v predšolskem in zgodnjem bralnem obdobju, saj jih ne seznanja le z brajico, ampak tudi njim zagotavlja celosten estetski užitek. Zgodba, ki poteka linearno, je izčiščena na minimum, tudi zato da bi bila lažje razumljiva, obenem pa je duhovita in bogato sporočilna. Jezik je slikovit, bogat z dialogi in medmeti (jabolko se je skoraj popeškalo od strahu, Žigu popeclja v slovo ipd.). Tudi ilustracija Zvonka Čoha je na videz preprosta in »čista«, da bi jo slabovidni bralci lažje otipali, obenem pa skrajno domišljena v izmenjavanju glavnega podolžnega junaka in bolj okroglo oblikovanih likov, ki jih Žiga srečuje na svoji poti (jabolko celo diši, če ga podrgnemo). Celotno ojačenje vogalov strani ni zgolj funkcionalno, ampak je izvedeno kot oblikovalski presežek. Dodano je besedilo v brajici (Braillovi pisavi), na koncu pa strokovni dodatek za starše in učitelje. Podolžni format slikanice in vezava sta povsem prilagojena branju slabovidnih otrok. Slikanica je zaradi svoje odličnosti uvrščena v mednarodno zbirko bralnih gradiv za otroke s posebnimi potrebami (IBBY Documentation Centre of Books for Disabled Young People, Oslo), bila pa je tudi med desetimi finalistkami za nagrado desetnica 2011. (TJ)

48. **KOLBIČ, Gabrijela: Dežela Dober tek.** Ilustr. Urška Stropnik. Maribor: Aristej, 2003 (Iva), 49 str. (Dodatek: recepti)
1.
49. **KOLBIČ, Gabrijela: Kralj Srečko ali O kuharjevi kapi: pravljica, lutkovna igrica za majhne otroke in dramski prizor za večje otroke.** Ilustr. Nina Šulin. Maribor: Aristej, 2019 (Zbirka Lutkovni oder; knj. 10), 44. str.
2.
50. **KONC Lorenzutti, Nataša: Gremo mi v tri krasne.** Spr. bes. Petra Belina in Rok Gumzej. Dob: Miš, 2020 (Zbirka Z(o)renja), 278 str.
3.

V poletnem taboru nekje v hribih je s svojimi terapevti zbrana skupina otrok z različnimi motnjami. Besedilo je pripoved dveh od njih, Valentine, ki trpi

zaradi motenja hranjenja, in Uroša (njega poznamo že iz avtoričinega romana *Avtobus ob treh*), ki nezdravo podlega sodobni tehnologiji. Pretresljivo je prikazano, kako na različne načine trpijo sodobni odraščajoči otroci in tudi odrasli, njihovi starši oz. vsi družinski člani. Naslov prihaja od tega, da se ti otroci v naravi, iztrgani iz svojih nezdravih razmer in brez mobilnih telefonov, čutijo negotove in izgubljene. Roman je zelo celovit: poleg različnih motenj opozori na medosebne odnose, prijateljstvo, sodelovanje, gibanje v naravi, zdravo prehrano, fizično delo in še marsikaj, npr. na odnos do jezika, ročno pisanje osebnih pisem. Besedilo je tekoče, privlačno napisano, členjeno po dnevih v tednu; je poznavalsko in duhovito, vmes bralca nekje tudi nasmeje in drugje gane do solz (TJ).

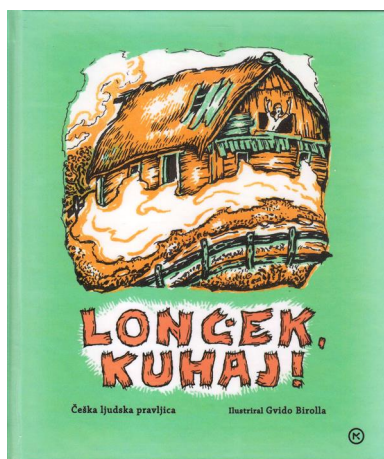

51. **KOREN, Majda: Skuhaj mi pravljico!** Ilustr. Agata Dudek. Ljubljana: KUD Sodobnost International, 2016 (Gugalnica: zbirka najboljših slikanic), 342. str. 1.
52. **KOS, Gaja: Nočni obisk.** Ilustr. Ana Zavadlav. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022, 34 str. (Zbirka Velike slikanice) B
53. **LAPAJNE, Tomaž: Od kod si, kruhek?** Ilustr. Ana Zavadlav. Radovljica: Didakta, 2003, 23 str. 1.
54. **LINDGREN, Astrid: Lisjak in škrat.** Ilustr. Eva Eriksson. Prev. Danni Stražar. Hlebce: Zala, 2023, 29 str. B
55. **LONČEK, kuhaj!: češka ljudska pravljica.** Prev. Fran Bradač. Ilustr. Gvido Birolla. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2013 (Biserna Čebelica), 22 str.

B

Češka ljudska pravljica v prevodu Frana Bradača in z ilustracijami Gvida Birolle je prvič izšla že leta 1955, 2013 pa tudi v zbirki *Biserna Čebelica*. To je dobro znana pravljica o deklici, ki gre v gozd, sreča starko in ji podari svoj kos kruha. V zahvalo jo starka obdari s čarobnim lončkom, ki, če mu ukažeš, kuha kašo. Deklica se z lončkom vrne domov in ga pokaže svoji bolni materi, ki je darila vesela, a si ne zapomni, kako z njim ravnati. Ko gre deklica v mesto prodat jajca, si mati zaželi kaše. Lončku ukaže, da naj kuha, a ker ga ne zna ustaviti, se kaša kopiči po kuhinji in po vsej vasi, vse dokler se deklica ne vrne domov, ustavi lonček in s kašo nahrani domačo in še tri sosednje vasi. Leta 2007 je pravljica izšla z novimi ilustracijami Dušana Kluna (IMČ).

56. **MACDIBBLE, Bren: Jaz, čebela.** Prev. Neža Božič. Dob: Miš, 2023, 182 str. (Zbirka Čiv!)

2.

57. **MAKAROVIČ, Svetlana: Kuharica Uharica.** Ilustr. Igor Šinkovec. Ljubljana : Mladinska knjiga, 2023, 32 str. + 1 CD. (Zbirka Svetlanovčki)

1.

58. **MAKAROVIČ, Svetlana: Polh si sposodi hruško.** Ilustr. Gorazd Vahen. Ljubljana: Sanje, 2021, (Zbirka Sanjska knjigica), 16. str.

B

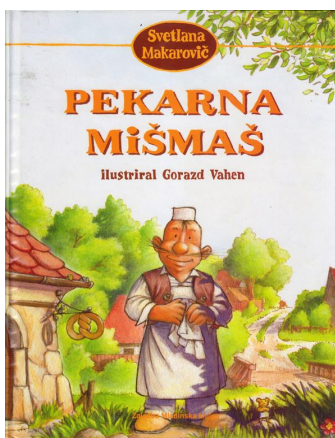
59. **MAKAROVIČ, Svetlana: Pekarna Mišmaš.** Ilustr. Kostja Gatnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011 (Svetlanovčki), 25 str.

B

Poleg *Kosovirjev* in *Sapramiške* je pek Mišmaš tretji literarni lik Svetlane Makarovič, ki se je vključil med legendarne like slovenske literature nasploh. Sama pripoved je od prve izdaje leta 1974 doživela kar nekaj preobrazb; od izdaje z avtoričinimi ilustracijami (1986), priredb za gledališče, radio in zvočne posnetke (od leta 1975 naprej), do treh pomembnih slikaniških izdaj z ilustracijami Marlenke Stupica (1974), Gorazda Vahna (1997) in Kostje Gatnika (2011). Omenjene tri slikaniške izdaje pomenijo tudi tri besedilne različice zgodbe. Razlike sicer ne spreminjajo bistvenih sporočil in podobe zgodbe, spremenjeni so predvsem začetki in konci (enaka začetka izdaj 1997 in 2011 se razlikujeta od izdaje 1974; enaka konca izdaj 1974 in 2011 se razlikujeta od izdaje 1997). Naj so te spremembe nastale kot poskus kritične aktualizacije trenutka, v katerem je besedilo izhajalo, ali iz kakšnih bolj prozaičnih založniških potreb, v celoti *Pekarna Mišmaš* ves čas ostaja izvirna kritika pohlepa in nevoščljivosti, ki sta navadno glavna generatorja omejenosti in revščine vseh vrst. Odtenek časa, v katerem so izhajale izdaje, veje tudi iz ilustracij. Marlenka Stupica se posveča zgolj estetski perfekciji ploskev in barv, ki otrokom govorijo o dobroti peka in neumnosti nevoščljivcev. Gorazd Vahen (v teh izdajah je spremenjen zaključek besedila) ilustracijam doda odrske luči in z njimi odrske poudarke karakterjev. Ilustracije Kostje Gatnika pa estetsko risbe razpnejo na veliko »kinematografsko« platno, na katerem v novi perspektivi zaživita tako

pravljíčnost kot satira, domačnost in občečloveškost – predstava torej za vse starosti in vsa »platna« po svetu. (VZ)

60. **MAV Hrovat, Nina: Ozimnica.** Ilustr. Marta Bartolj. Hlebce: Zala, 2020 (Zbirka Mušnica), 27. str.

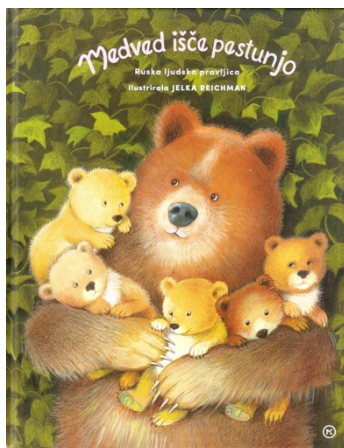
B

61. **MEDVED išče pestunjo: ruska ljudska pravljica.** Prev. Marjana Kobe. Ilustr. Jelka Reichman. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2018 (zbirka *Velike slikanice*), 24. str.

B

Medved, ki je živel sam s kopico otrok (na ilustraciji jih je pet!), se je odločil poiskati dobro pestunjo. Ni se odločil za vrano, ki bi jim zvečer krakala, niti za volka, ki bi jim tulil uspavanko. Pač pa je izbral zajčka, ker je obljubil in potem otrokom tudi zares pripovedoval, kje je očka in kaj vse jim bo prinesel iz gozda, jim pravil pravljice in jih ljubkoval. Pravljica dokazuje, da se je že od nekdaj vedelo, kaj potrebujejo otroci (vsi, ne le otroci očetov samohranilcev!), da se zdravo razvijajo in veselo odrastejo. Ta ruska ljudska pravljica je globoko usidrana v zavest slovenskih bralcev vseh generacij, in sicer tako toplo in prisrčno, kot so ilustracije k tokratni izdaji. Ob ilustracijah Jelke Reichman je prav tako zraslo veliko otrok v Sloveniji. Linearna pripoved je sicer osredinjenja na najmlajše otroke, toda obenem je lahko spodbuda vzgojiteljem k empatičnemu ukvarjanju z otroki in k družinskemu branju. Besedilo je zelo primerno tudi za spontano uprizoritev. (TJ)

62. **MELLING, David: Oliver peče tortice.** Ilustr. David Melling. Prev. Ljubica Rodošek. Ljubljana: Alica, 2016. 32 str.
B
63. **MLAKAR, Ida: Ciper coper medenjaki.** Ilustr. Ana Razpotnik. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2008 (Kje rastejo bomboni?), 19 str.
B
64. **MLAKAR Črnič, Ida: Kako sta Bibi in Gusti ozmerjala čas.** Ilustr. Kristina Krhin. Radovljica: Didakta, 2021. 26 str.

B

Bibi je tokrat razkurjena in živčna, ker jo pri opravkih neusmiljeno priganja čas, Gusti pa je njen mirni protipol, ki razmišlja, kako bi ji lahko pomagal in čas ukrotil. Je rešitev v tem, da sami sebi določimo časovni zapik in si zapovemo konec drvenja? Točno to storita pujsa. Slikanica torej ni samo živahna in prefrigana, pač pa tudi modra. Do izraza spet pridejo avtoričina jezikovna okretnost (uporaba rekov, simpatično, izvirno izrazje ...), smisel za humor, vedrina in topel občutek za sočloveka oz. sopujsa, na koncu pa sladkosnede bralce pričaka tudi recept za Bibino hitro malinovo marmarado(!). Tudi ilustratorica pokaže smisel za razne domisljice in izurjeno potezo, s katero spretno ujame zelo raznovrstna čustvena stanja junakov ter občutek za simpatično dvojino in bližino. Tokratna slikanica – že sedma – o Bibi in Gustiju je kot nalašč za pogovor o čustvih in občutjih, tudi o živčnosti, ki je v otroških knjigah manjkrat naslovljena in zato še posebej dragocena. (GK)

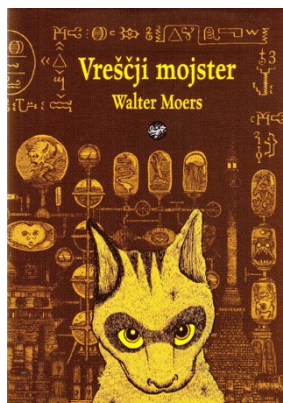

65. **MOERS, Walter: Vreščji mojster: kulinarična pravljica iz Zamonije.** Prev. Stana Anželj. Ilustr. Walter Moers. Ljubljana: Sanje, 2011 (Sanje. Roman), 383 str.

2.

Vreščji mojster je že četrto delo iz serije knjig o fantastični deželi Zamoniji, ki ga je v slovenščino ponovno mojstrsko prevedla Stana Anželj. Deželo Zamonijo bralci že poznajo iz prvega Moersovega v slovenščino prevedenega dela *13 1/2 življenj kapitana Sinjedlakca* (2000), njegovega drugega romana *Rumo & Čudeži v temi* (2009) in romana *Mesto sanjajočih knjig* (2010). Moersu, nemškemu mladinskemu pisatelju in karikaturistu, ki svoja dela tudi sam ilustrira, je z *Vreščjim mojstrom* ponovno uspelo bralce presenetiti z nenavadno in razburljivo »kulinarično pravljico« o mračku Ehu (mraček zato, ker zna govoriti, razume vse jezike sveta in ima dvoje jeter) ter grozljivem in čudaškem vreščjem mojstru Espinu, ki ga hoče s svojimi gastronomskimi umetnijami spitati, da bi si mrucek nabral čim več sala, ki ga mojster potrebuje za svoje strašljive alkimistične eksperimente. Še eno v seriji del, ob katerih lahko pričakujemo duhovite in razgibane domislice ter nenavadne preobrate. Knjiga, pri kateri si boste ob koncu branja obliznili prste! (PP)

66. **MOJCA Pokrajculja: koroška pripovedka.** Ilustr. Marjan Manček. Zapisal Vinko Möderndorfer. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011 (Velike slikanice), 16 str.

B

Koroška pripovedka, kakor jo je zapisal Vinko Möderndorfer, je v samostojni slikanici prvič izšla leta 1954. V šestih desetletjih je besedilo doživelo številne priredbe za druge medije in gledališki oder, postalo je tudi eno od osrednjih kanonskih besedil v osnovnošolskih berilih. Pripovedka ima zelo domiselno zgradbo: v linearni pripovedi se pred burjo in mrazom v piskrček h glavni osebi Mojci zatečejo živali, ki imajo vsaka svoj poklic; zadeva se zaplete, ko lisica polži med in po krivem (z lažjo) obtoži zajčka. Tako se v pripovedki zvrsti cela vrsta (človeških!) lastnosti in dejanj, vse do tega, da zvemo, zakaj ima zajček še danes krajše sprednje tačke. Slikanica je primerna za branje otrokom v predšolskem obdobju in za začetne bralce, ki jim bodo v pomoč velike tiskane črke. (TJ)

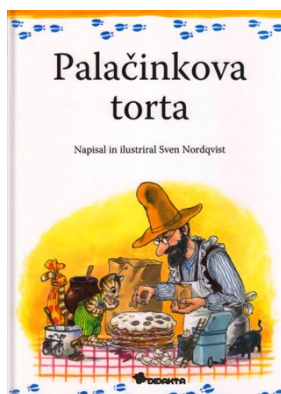

67. **NORDQVIST, Sven: Palačinkova torta.** Ilustr. Sven Nordqvist. Prev. Vesna Kerstin Petrič. Radovljica: Didakta, 2018, 25 str.

B

Glavna junaka avtorske slikanice priljubljenega švedskega ustvarjalca Svena Nordqvista sta stari Pettersson, o katerem vedo zlobni sosedski jeziki povedati, da je zmešan, in njegov maček Findus, ki rojstni dan praznuje trikrat na leto, kar ima morda nekaj malega opraviti s tem, da je velik ljubitelj palačinkovih tort. In prav ena takšnih tort je kriva za zlobna natolcevanja o Petterssonovem vprašljivem duševnem zdravju ... Nordqvistova zgodba, ki v osrednjem delu temelji na kopičenju in stopnjevanju ter jo odlikuje premišljen dramaturški lok, je tudi izjemno prijazna, humorna in dinamična. Knjigo kot celoto pa odlikuje tudi skrbna, natančna ilustracija, večinoma izrisana v realistični maniri, na katero avtor spravi toliko duhovitih malenkosti in podrobnosti, da bo bržkone dodobra zaposlila najmlajše, ki bodo vsakič znova v kakšnem kotu odkrili kaj novega in nenavadnega. Če ne drugega, cel kup simpatičnih drobnih likov, ki v knjigi velikega formata zaživijo le v podobi in so (med drugim) kot naročeni za spodbujanje otrokove domišljije. Nedvomno knjiga, ki tudi v novi izdaji dokazuje, da imajo avtorske slikanice prav poseben čar. (GK)

68. **NÖSTLINGER, Christine: Pavli Puding nepridipravom meša štrene.** Ilustr. Barbara Waldschütz. Recepti Elfriede Jirsa. Prev. Ana Marija Toman. Radovljica: Didakta, 2012, 158 str.
2.
69. **OD semena do sadeža.** Ilustr. Nicole Colas des Francs. Prev. In prir. Mojiceja Bonte. Domžale: Epistola, 2022, 18 str.
A
70. **PASTIRICA žgance kuha.** Glasbeni tisk: 12 ljudskih pesmi in slastnih receptov. Ilustr. Zvonko Čoh. Izbr. in ured. Metka Pušenjak. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022, 27 str. + 1 CD
B, 1.

71. **PAQUETTE, Ammi-Joan:** Vse iz oreha. Ilustr. Felicita Sala. Prev. Janja Remškar. Izola: Grlica, 2022, 37 str.

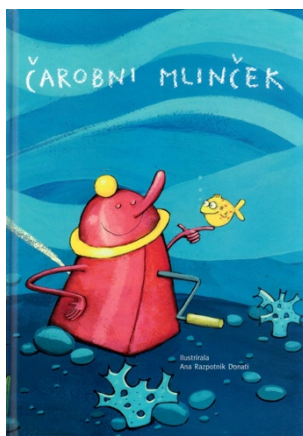
B

72. **PERGAR, Saša: Čarobni mlinček ali zakaj je morska voda slana (slovenska ljudska pripovedka).** Ilustr. Ana Razpotnik. Prir. po ljudskih motivih Saša Pergar. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2006 (Iz zibelke), 26 str.

1.

Ljudska legenda o nastanku morske soli, ki jo je za slikanico pripravil Sašo Pergar, se odlikuje tako po tekočem in razumljivem pripovednem loku kot po barvitim in bogatem besedišču, kar slikanico uvršča med tiste knjige, ki neformalno utrjujejo jezikovno kulturo naših najmlajših. Odlike besedila še kako podpira in nadgrajuje vrhunska ilustracija Ane Razpotnik Donati. Pripovedna moč njene ilustracije je zbrana v čudovitih barvnih harmonijah vsake strani zase ter v duhovitih podreditvah oblike telesa (žive in nežive narave) sami zgodbi, kar postaja prepoznavna značilnost sedanje vodilne skupine slovenskih ilustratorjev. Številnim dragocenim slikaniškimi podobam kulturne dediščine, ki mladim bralcem gradijo in utrjujejo zavedanje o lastnih koreninah in okolju, se pridružujejo tudi podobe te slikanice: kultura kraške pokrajine in polj, velika ladja čudovito rdeče barve in kultura domačega morja, kultura babice in toplina, ki jo v loku razpne čez dve strani, bogastvo prijateljstva in kultura obložene mize. Čarobni mlinček je tudi tehnično dovršen in profesionalno skrben izdelek, zato tudi po založniški plati sodi med najboljše slovenske slikanice. (VZ)

73. **POSTERT, Petra: Leto, ko so prišle čebele.** Ilustr. na naslovnici Katja Spitzer. Prev. Renata Zamida. Ljubljana: KUD Sodobnost International, 2022, 169 str. (Zbirka Zvezdogled)

2.

74. **PREGL, Slavko: O fantu, ki je imel rad ptičke.** Ilustr. Anka Kočevar. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022, 24 str. (Zbirka Velike slikanice)

B

75. **PREGL, Slavko: Slaščičarna pri veseli Eli.** Ilustr. Zvonko Čoh. Dob pri Domžalah: Miš, 2014 (Miškolinke), 69 str.

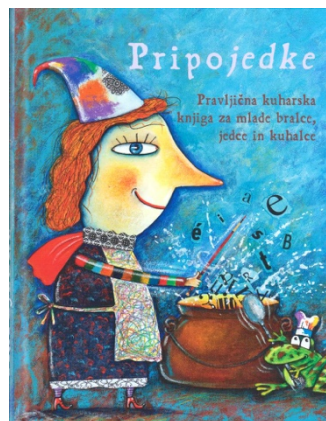
1.

76. **PRIPOJEDKE: pravljica kuharska knjiga za mlade bralce, dedce in kuhance.** Prired. Jane Yolen. Recepti Heidi E. Y. Stemple. Ilustr. Phillipe Béha. Prev. Zala Stanonik. Maribor: Pivec, 2017, 174 str.

1.

To je odlična knjiga za spodbujanje družinske pismenosti in za delo z otroki v vrtcu, šoli, na delavnicah ali doma, saj jo lahko uporabimo na nešteto načinov. Beremo lahko samo pravljice ali samo recepte in po njih kuhamo slastne jedi. V knjigi najdemo dvajset priredb pravljic, 19 je klasičnih, že znanih (npr. *Lonček, kuhaj!*, *Lisica in grozdje*, *Boter Zajec*, *Mala morska deklica* ali *Čarobna hruška*), zadnja pa je avtorska. Avtorici sta pravljice (ena je strastna pripovedovalka, druga strastna kuharica) razdelili na pet poglavij: Zajtrki, Kosila, Juhe, Večerje, Sladice. Nekatere jedi so preproste, druge malo težje za pripravo, ob vseh pa se vam bodo pocedile sline. K vsaki pravljici sodi ustrezna jed (ali več), na koncu pa je dodanih nekaj informacij o pravljici, pa tudi kakšna zanimivost o hrani. (PP)

77. **PŠENICA, najlepši cvet: slovenska ljudska pravljica.** Ilustr. Ančka Gošnik Godec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1995 (Zlata čebelica), 16 str.

B

78. **RADOVANOVIČ, Vesna: Tri zlata jabolka.** Ilustr. Daša Simčič. Spremlj. bes. Dragica Haramija. Jezero: Morfemplus, 2023, 26 str.

B

79. **ROZMAN, Andrej: Mali rimski cirkus.** Ilustr. Zvonko Čoh. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010 (Velike slikanice), 60 str.

1.

Mali rimski cirkus je devet let po prvem izidu izšel v večjem (slikaniškem) formatu, ki ga, razumljivo, spremlja tudi nekoliko drugačno oblikovanje oziroma postavitev. Malenkostno se v novi izdaji od stare razlikuje tudi tisk, saj so barve bolj izrazite. Pesmi ostajajo enake, le vrstni red dveh izmed njih je zamenjan (*Hrošček Jan* ter *Žabec Žan in žolna Živa*), tudi ilustracije niso spremenjene, le pri zadnjem besedilu (*Najbolj dolgočasna knjiga na svetu*) je del, ki je zapisan z velikimi pisanimi črkami, postavljen bolj grafično oziroma z večjim poudarkom na vizualnem učinku. Nasploh je treba omeniti, da so Čohove navihane, nagajive, domiselne in duhovite ilustracije bolj izrazite in učinkovite na večjem formatu, kar potrjuje, da je bila selitev med večje platnice s tega vidika smiselna. Sedemindvajset pesmi Andreja Rozmana - Roze zagotovo pozna marsikateri bralec, v novi izdaji pa se bo ob Ustrahavanki, Gravževem dnevu, krokodilu, ki hoče leteti, mleku, ki noče postati kakav, nočni mori lovca Jake in drugih likih »na sveže« zabavalo še nekaj generacij. Predvsem zato, ker lahko verze opišemo z istimi besedami kot ilustracije – so navihani, nagajivi, domiselni in duhoviti, pa še nabriti in kanček poredni, skratka, pisani na kožo mladim, ki se ob knjigah radi dobro in kakovostno zabavajo. (GK)

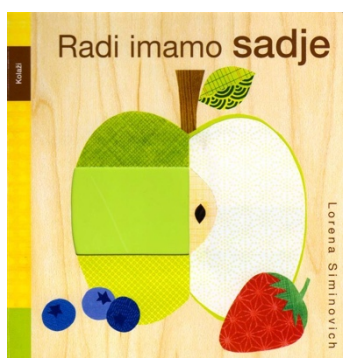

80. **SIMINOVICH, Lorena: Radi imamo sadje.** Prev. Majda Oblak. Ilustr. Lorena Siminovich. Ljubljana: DZS, 2011 (Kolaži), 12 str.

A

Ni prav pogosto, da slikanico kartonko, ki je namenjena najmlajšim bralcem oziroma, še bolje, gledalcem, že na prvi pogled odlikuje estetskost. Prav zato si igroknjiga *Radi imamo sadje* zasluži prav posebno pozornost. Ta srednje velika kartonka je narejena kot imitacija lesene knjižice, kar v kombinaciji z jasnimi, zračnimi in preglednimi ilustracijami, ki ponekod delujejo kot kolaži, učinkuje lepo, svetlo in čisto, obenem pa se tudi tematsko ujema z natančno izdelanim konceptom celotne knjige. Z njeno pomočjo se lahko namreč otroci naučijo prepoznavati različne vrste sadja, obenem pa nevsiljivo in vsebinsko zaokroženo spoznajo še veliko drugega. Poleg različnih barv in vzorcev, ki rabijo kot podlaga posameznih strani in sestavni del sadnih kolažev, sta v ospredju seveda predvsem zunanost in notranost sadežev, otipati pa je mogoče celo njihovo strukturo (nagubano lupino pomaranče, hrapavo jagodo in gladko jabolko ter malce bolj kašasto hruško). Na zadnji strani so vse vrste sadja zmešane v vabljivo sadno solato, ki jo bodo otroci po gledanju te slikanice zagotovo še raje jedli kot do sedaj. (ZSV)

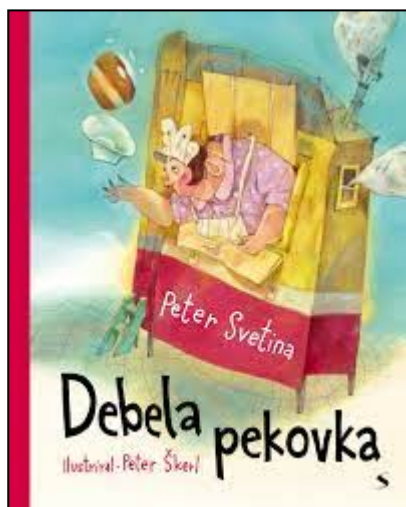

81. **SLEGERS, Liesbet: Poglej, kaj jem!**. Ilustr. Liesbet Slegers. Prev. Helena Kraljič. Jezero: Morfemplus, 2016. 14 str.
A
82. **SLOVENSKE pripovedke**. Prir., spr. bes. Dragica Haramija. Recepti Anka Peljhan. Ilustr. Igor Šinkovec. Maribor: Pivec, 2022, 194 str.
1.
83. **STEDHO: Bistrourni fantič Jon Kihot: špageti dedka Petra**. Ilustr. Stedho. Prev. Stana Anželj. Jezer : Morfemplus, 2023, 64 str.
1., 2.
84. **SVETINA, Peter: Debela pekovka**. Ilustr. Peter Škerl. Ljubljana: KUD Sodobnost International, 2020 (Gugalnica: zbirka najboljših slikanic), 28. str.

1.

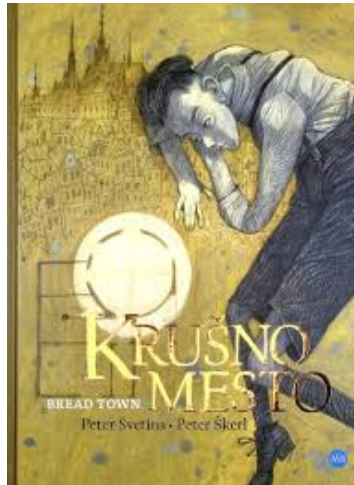
Nekaj slikanic z letnico 2020 govori o vsakdanjih ljudeh, o ljudeh, ki se razdajajo brez kamer in se trudijo brez preračunljivosti. Ena izmed njih je pekovka Margot v slikanici, v kateri avtorjev sloviti nonsens, ki tokrat zveni kot slovenska ljudska pravljica *Sedem laži*, podpirajo gledališko živi prizori ilustratorja. Zgodba otrokom in odraslim meri pomembnost stvari: krof, v katerem je skrita pekovka, slikar položi na krožniček; obilnost pekovke pa izrine ves slikarjev svet skozi okno. Nauk zgodbe: Ne le princ in princesa, tudi slikar Žemlja in pekovka krofov se smeta ljubiti, živeti srečno ter imeti kopico najslajših slik na svetu. K pekovki bi iz Priložnika lahko dodali še trafikantko iz Kioska, pa neznanko iz Rdečega dežnika, Telovadca Nikolaja in navsezadnje tudi ljudi iz Tožibabe. Pri vseh naštetih primerih gre – razpeto med poezijo in satiro – za stvar gledanja, perspektivo. To so dragocene stvaritve, ki pomagajo prestopiti zapletene prehode med čustvenim in razumskim. (VZ)

85. **SVETINA, Peter: Krušno mesto = Bread town.** Ilustr. Peter Škerl. Prev. v angleščino Gregor Timothy Čeh. Sprem. bes. Damjan Prelovšek. Dob: Miš, 2023, 44 str.

1.

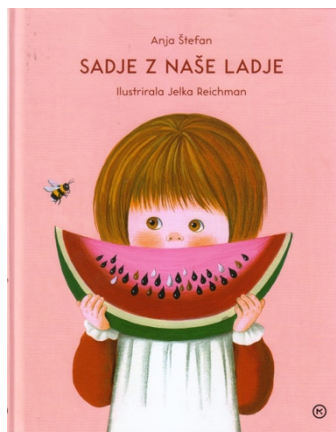

86. **ŠABEC, Robert: Brata Pirata in zaklad iz Čokolandije.** Ilustr. Staš Kleindienst. Trst: Mladika, 2017, 27 str.
B
87. **ŠTAMPE Žmavc, Bina: Mižekmiž, mornar sveta.** Ilustr. Peter Škerl. Celje: Društvo Mohorjeva družba: Celjska Mohorjeva družba, 2022, 27 str.
B
88. **ŠTEFAN, Anja: Sadje z naše ladje.** Ilustr. Jelka Reichman. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2016 (Zbirka Velike slikanice), 32. str.

B

Nova pesniška slikanica uspešnega tandema je nastala v obratnem vrstnem redu od običajnega – najprej so obstajale podobe Jelke Reichman, nato verzi Anje Štefan. V petnajstih pesmih, ki so zbrane v knjigo, so opazni igrivost, tako na ravni vsebine kot jezika, hudomušnost, kakšen posrečen obrat, izrazit ritem (nekateri pesmi so po tej plati blizu izštevankam), priznanje otroški domišljiji, ki zna, denimo, staro figovo drevo uporabiti kot skrivališče, razgledni stolp, konjička in zibalnico, pa tudi bolj resni premisleki in ugotovitve o svetu; a vendarle »zmagajo« veder pogled na svet in iskanje lepote v njem ter otroška radoživost, pesnica pa veskozi poudarja tudi vrednoto deljenja – stvari in doživetij. Enostranske ilustracije so zamejene z okvirji, iz katerih v spodnjem delu v prvi plan »uhaja« realistično upodobljeno sadje, po katerem pesmi pogosto dobijo naslov, prizori znotraj okvirjev pa so izčiščeni, barvno lepo ubrani ter topli, mehki in prijazni. Skratka, lepo uglašeni z verzi. (GK)

89. **THÉ, Tjong-Khing:** Kje je torta?. Ilustr. Thé Tjong-Khing. Ljubljana: Vida, 2021. 26 str.

B

Čeprav gre za slikanico brez besed večkrat nagrajenega ilustratorja kitajsko-indonezijskih korenin, ki živi na Nizozemskem, pa je knjiga polna zanimivih in napetih zgodb. Osrednja je seveda ta o dveh sladkosnednih podganah, ki se polastita mamljive torte pred pasjo hišico. Sledimo jima čez hribe in doline, da bi ugotovili, kam jo bosta odnesli. A tu so še zgodbe neutolažljivega zajčka, skupine tatinskih opic in pujska, ki rad odtava po svoje ... Te in še druge se dogajajo sredi skrivnostne pokrajine, v kateri se prepletajo sedanost in preteklost, fantazija in resničnost ter v kateri dinosavri, domače in divje živali prebivajo skupaj. »Naslikane zgodbe« spodbujajo domišljijo in izmenjavo mnenj med odraslimi in otroki, mojstrijo opazovanje, povezovanje, logično sklepanje, pripovedovanje, morda celo pisanje zgodb. Skratka, to je imenitna knjiga za zabavno družinsko »branje« podob. Slikanica je leta 2005 prejela nizozemsko nagrado Woutertje Pieterse za najboljšo otroško knjigo. (IMČ)

90. **TOLSTOJ, Aleksej Nikolajevič:** Repa velikanka. Ilustr. Maša Kozjek. Prev. Jana Unuk. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022 (Zbirka Velike slikanice), 24 str.

B

91. **TRI botre lisičice: rezijanska ljudska pravljica.** Zap. in prev. Milko Matičetov. Ilustr. Ančka Gošnik Godec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2017 (Zbirka Velike slikanice), 25 str.

B

Pravljico je povedal pravljicar Štífan iz Rezije, zapisal pa jo je etnolog dr. Milko Matičev, zbiralec in raziskovalec slovenskega ljudskega izročila. Leta 1976 je prvič izšla v slikanici z ilustracijami Ančke Gošnik Godec. V pravljici so predstavljene tri lisičice, ki so prave mojstrice življenjskega užitka. Prebivajo v prelepih hišah, prva »na Brajdi, druga sredi Loga in tretja gori na koncu Loga« ter se kot dobre prijateljice vsak dan obiskujejo. Pripeljejo se z neserijskimi avtomobili, si izborna oblečene izmenjujejo pohvale, nato pa si ob kramljanju privoščijo veliko pojedino, po kateri pojejo in plešejo pozno v noč, vse do naslednjega dne, ko znova veseljačijo, saj jim življenjski vsakdan ureja boter skakelj. Pravljica, nastala med preprostimi ljudmi, ponuja sanje o boljšem življenju, ki jim prefinjen humor postavi jasno mejo med namišljenim in resničnim. (IMČ)

92. **VEGRI, Saša: Jure kvak kvak.** Ilustr. Kostja Gatnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1994 (Cicibanov vrtljak; Velike slikanice), 16 str.

B

93. **VOLMERT, Julia: Škrat Brokolino ali Pametne glave so zdrave.** Prev. Veronika Drolc. Ilustr. Susanne Szesny. Ljubljana: Kres, 2004, 30 str.

B

94. **WILLMORE, Alex: To je moja klobasa.** Ilustr. Alex Willmore. Prev. Tanaj [!] Rojc. Ljubljana: Lipa, 2022, 30 str.

B

95. **YONEZU, Yusuke: Pokukaj in povej!. Hrana.** rev. Selina Ambrož. Ilustr. Yusuke Yonezu. Ljubljana: Kres, 2014, 18 str.

A

96. **ZDRAVILNO jabolko: slovenska ljudska pravljica.** Zapisal Josip Freuensfeld Radenski. Ilustr. Kostja Gatnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1979 (Velike slikanice), 16. str.

B

NEKNJIŽNO GRADIVO (DVD-ji)

1. **KUHANJE? Otročje lahko!** [1] [Videoposnetek]. Ljubljana: RTV Slovenija, Založba kaset in plošč, 2012.
2. **KUHANJE? Otročje lahko!** [2] [Videoposnetek]. Ljubljana: RTV Slovenija, Založba kaset in plošč, 2013.
3. **KUHANJE? Otročje lahko!** [3] [Videoposnetek]. Ljubljana: RTV Slovenija, Založba kaset in plošč, 2013.

Mestna občina
Ljubljana

STROKOVNA LITERATURA IN PRIROČNIKI ZA STROKOVNE DELAVCE

Pripravili strokovni delavci Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ).

1. PREHRANSKI NASVETI, NAMENJENI POSAMEZNIKOM IN DRUŽINAM V ČASU NOVE VIRUSNE BOLEZNI COVID-19. Dostopno na:
<https://www.nijz.si/sl/publikacije/prehranski-nasveti-namenjeni-posameznikom-in-druzinam-v-casu-nove-virusne-bolezni-covid>
2. SMERNICE ZA PREHRANJEVANJE V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNIH ZAVODIH. Dostopno na:
<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Osnovna-sola/Smernice-za-prehranjevanje-v-VIZ-2024.pdf>
3. BELOVIČ, B. (2019). Lahko jem zdrave prigrizke: nasveti in kuharski recepti. Murska Sobota: Pomursko društvo za boj proti raku. Dostopno na:
https://www.prehrana.si/images/slike_clanki/2-LAHKO-JEM-PRIGRIZKE-za-aplikacijo-PRAVA.pdf
4. Z zdravjem povezana vedenja v šolskem obdobju med mladostniki v Sloveniji (Izsledki mednarodne raziskave HBSC, 2022). Dostopno na:
https://nijz.si/wp-content/uploads/2023/10/HBSC_e_verzija_pop_2023-2.pdf
5. JERIČEK KLANŠČEK, H. IN DR. Zdravje skozi umetnost: smernice za pogovore o izbranih zdravstvenih temah za pedagoške delavce. Dostopno na:
https://nijz.si/wp-content/uploads/2022/07/zdravje_skozi_umetnost_update_09_09_2016.pdf
6. KRAJNC, M., BUCIK, N., IN POŽAR MATIJAŠIČ, N. Skozi umetnost o zdravju: priročnik izbranih kulturnih vsebin. Dostopno na:
<https://www.dobertekslovenija.si/wp-content/uploads/2019/02/Skozi-umetnost-o-zdravju.pdf>
7. ENERGIJSKE PIJAČE V ROKAH OTROK IN MLADOSTNIKOV. Dostopno na:
https://nijz.si/wp-content/uploads/2023/10/Energijske_pijace_A5.pdf
8. SLASTNO, HRUSTLJAVO, ZDRAVO
Priročnik o zelenjavi in sadju, namenjen strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju za izvajanje spremljevalnih izobraževalnih dejavnosti Šolske sheme EU. Dostopno na:
https://www.gov.si/assets/ministrstva/MKGP/PODROCJA/KMETIJSTVO/SOLSKA-SHEMA/POROCILA/SHZ_e-Prirocnik-o-zelenjavi-in-sadju_splet_zadnji.pdf
9. Tradicionalni slovenski zajtrk: IZVAJANJE NACIONALNEGA PROJEKTA 2023. Dostopno na: <https://www.nasasuperhrana.si/tradicionalni-slovenski-zajtrk/>

10. Program ZDAJ – Zdravje danes za jutri. Dostopno na: <https://zdaj.net/o-programu/>

NIJZ – DIDAKTIČNA GRADIVA NA PODROČJU PREHRANE

1. SADJE–ZELENJAVA – igralne karte. Dostopno na:
<https://www.nijz.si/sl/publikacije/igralne-karte-sadje-in-zelenjava>
2. SADNO–ZELENJAVNA KRIŽANKA. Dostopno na:
<https://nijz.si/publikacije/sadno-zelenjavna-krizanka/>
3. IZBIRAMO ZDRAVO IN Z GLAVO. OZNAČEVANJE ŽIVIL. Priprava na pouk. Dostopno na:
https://nijz.si/wp-content/uploads/2022/07/izbirajmo_zdravo_in_z_glavo.pdf

»KUHNA PA TO«

Poljudna literatura: promocija tradicionalnih in geografsko posebnih jedi s praktičnimi prikazi, ohranjanje kulturne in prehranske dediščine
<http://www.kuhnapato.si>

DÓBER TEK
Slovenija

Nacionalni program o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025